

SAYI : 36311982-101.07.04-E.1094

BAŞVURU NO : 2017/9808

KARAR TARİHİ : 23/01/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE :

Milli Eğitim Bakanlığı

BAŞVURUNUN KONUSU :

Milli Eğitim Bakanlığı birimleri ile bağlı okullardan erişim sağlanamayan internet sitesi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ :

27.7.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Şikâyetçi şirket, sahibi olduğu “www....” internet sitesine Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullardan erişim sağlanamadığını; bu kapsamda, 18/03/2017 tarihinde Bakanlığa dilekçe verilerek engelleme kaldırılması yönünde talepte bulunulduğunu; dilekçenin işleme konulup konulmadığı hususunda dahi tereddütlerin olduğunu; Kurumumuzun 26/05/2017 tarihinde verdiği Gönderme Kararına istinaden Bakanlık tarafından iletilen cevapta ise, idarenin anılan dilekçeden haberdar olmadığını belirtildiğini; ancak bu hususa ilişkin diğer bir dilekçenin kargo yoluyla iletildiğine dair bilgilerin mevcut olduğunu; ayrıca bazı internet sitelerine söz konusu engelleme uygulanmadığını iddia ederek, gerekli araştırmanın yapılması suretiyle anılan erişimin engellenmesi uygulamasının kaldırılmasını yetkilisi aracılığıyla talep etmiştir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. 14/08/2017 tarihli ve E.9257 sayılı, 29/12/2017 tarihli ve E.16789 sayılı yazılarla Milli Eğitim Bakanlığından, 10/11/2017 tarihli ve E.13647 sayılı yazıyla ise, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan başvuruya ilişkin bilgi-

belge talep edilmiştir. Bu kapsamda, Milli Eğitim Bakanlığının 22/09/2017 tarihli ve E.14654087 sayılı, 05/01/2018 tarihli ve E.422115 sayılı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 23/11/2017 tarihli ve E.76846 sayılı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının ise, 05/12/2017 tarihli ve E.95106 sayılı cevabi yazıları Kurumumuza iletilmiştir.

3. Milli Eğitim Bakanlığının anılan yazıları ve eklerinde,

3.1. Bakanlık bünyesinde, 5651 sayılı Kanun gereğince, sistem ve kullanıcı bazlı güncel politikalar uygulandığı; bu kapsamda, bilginin gizlilik, erişilebilirlik ve bütünlük özelliklerini muhafaza etmeye, bilginin geçtiği yerlerin nasıl sınıflandırılacağına ve nasıl koruma altına alınacağına dair çözümler oluşturulduğu; ayrıca öğretmen ve öğrencilerin güvenli ve bilinçli internet erişiminin Bakanlığın temel politikası olduğu;

3.2. Bakanlığa ait 40.000 kurumun internet erişiminin, Türk Telekom A.Ş. tarafından özel olarak hazırlanan MEBADSL, MEBVDSL ve FATİH VPN FİBER aracılığıyla sağlandığı; resmi kurum ve okullarda kullanılan hatların, filtreleme, güvenlik, erişilebilirlik ve intranet erişimlerinin Bakanlık tarafından yönetildiği; bu hususta, çocukların ruh sağlığını bozmama ve eğitim-öğretime katkı sağlama amacının öncelendiği; özellikle okullarda okuyan ve internete erişen çocukların eğitime katkı sağlayacak kategoriler belirlendiği ve filtreleme yapılarak ulaşım sağlandığı; bunun uluslararası bir veri tabanından içerikler kontrol edilerek gerçekleştirildiği; hem öğretmenler hem de öğrencilerin güvenli surette internete erişiminin hedeflendiği ve bu bağlamda ulusal-uluslararası standartların esas alındığı;

3.3. “...” adlı internet sitesine okullardan erişim olanağı bulunmadığı; söz konusu sitenin faaliyet alanlarının, eğitim-öğretim hizmeti kapsamında görülmediği; Bakanlık birimleri ile okullardan herhangi bir internet sitesine erişim sağlanırken personelin ve öğretmenlerin tavsiye ve talepleri ile eğitim programlarının dikkate alındığı;

3.4. Bakanlığın temel amacının, hizmet verilen tüm kesimler için güvenli ve kesintisiz ağ hizmeti ve internet erişimi sağlamak olduğu; ayrıca ağ ve internet erişiminde, bütün kullanıcılara eşit bant genişliğinde ve uygun hızda hizmet sunulmasına dikkat edildiği; MEBADSL hizmetiyle internet erişimi sağlanan okullarda, erişim tarifelerinin 4, 8, 16 mbit düzeyinde olduğu ve ağırlıklı olarak 8 mbit hızında internete girilebildiği; bunun da günümüz koşullarını yeterince karşılayamadığı; bununla birlikte, asli iş olan Doküman Yönetim Sistemi, e-Okul, MEBBİS vb. hizmetlerin kesintisiz sağlanması gerektiği ve bunun için de belli bir bant genişliğine ihtiyaç duyulduğu; kimi zaman kurumsal işlerde kullanılan sistemlere erişimde öncelik tanındığı ve gerektiğinde bant genişliğinin tamamının bu iş-işlemlere tahsis edildiği;

3.5. Bakanlık birimleri ve okullarda kullanılan internet ağının intranet, yani yerel ağ niteliğinde olduğu; öğretmenlerin ve diğer personelin cep telefonu veya kişisel bilgisayarlarından erişim sağlanabildiği;

3.6. “...” adlı internet sitesinin Türkiye’de sahibi olan kişi veya kuruluş bilgilerine ulaşılamadığı;

3.7. Kurumsal bilgisayarlardan internet erişimi sağlanırken alınacak tedbirlerin, Bakanlığın ve kamunun tabi olduğu mevzuat çerçevesinde alındığı;

3.8. Anılan internet sitesinin kapatılmasının başvuruda belirtilen haberle ilgisinin olmadığı; erişim politikalarının sitelerde yer alan haberlerden bağımsız surette belirlendiği; bilgi-belge talep yazısında zikredilen farklı internet sitelerine de erişim kısıtlamalarının uygulandığı;

ancak başvuruya konu site ile bunların kapsamının farklılık arz ettiği hususlarına yer verilmiştir.

4. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun anılan yazısında özetle, Kurumun görev alanını belirleyen mevzuatlardan birisinin 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun olduğu;

4.1. Diğer kamu kurumlarının internet uygulamalarını düzenleme hususunda Kurumun görevli ve yetkili olmadığı hususlarına değinilmiştir.

5. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının anılan yazısında ise, sadece Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun yazısı paylaşılmış olup başvuru bağlamında ek bir değerlendirme yapılmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; *“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler” hükmü yer almaktadır.

6.1. Anayasanın “Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında, *“Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar” hükmü bulunmaktadır.*

7. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; *“Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir” hükmü yer almaktadır.*

8. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 56 ncı maddesi, *“Eğitim ve öğretim hizmetinin, bu kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Milli Eğitim Bakanlığı sorumludur” hükmünü amirdir.*

9. 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin “Görevler” başlıklı 2 nci maddesinin (a) ve (c) bentleri, *“Milli Eğitim Bakanlığının görevleri şunlardır:*

a) Okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencileri bedenî, zihnî, ahlakî, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştiren ve insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek.

...

c) Eğitim sistemini yeniliklere açık, dinamik, ekonomik ve toplumsal gelişimin gerekleriyle uyumlu biçimde güncel teknik ve modeller ışığında tasarlamak ve geliştirmek” hükümlerini ihtiva etmektedir.

9.1. 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin “Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı” başlıklı 22 nci maddesinde, “Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Bakanlık projelerinin Bakanlık bilişim altyapısına uygun olarak tasarlanmasını ve uygulanmasını sağlamak, teknolojik gelişmeleri takip etmek, bilgi güvenliği ve güvenilirliği konusunun gerektirdiği önlemleri almak, politikaları ve ilkeleri belirlemek, kamu bilişim standartlarına uygun çözümler üretmek.
- b) Bakanlık birimleri ile taşra teşkilatının bilgi işlem ve otomasyon ihtiyacını karşılamak ve işletimini sağlamak, Bakanlığın bilgi işlem hizmetlerini yürütmek.
- c) Bakanlığın internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları ile bilişim sistemleri (MEBBİS) ve e-okul uygulamalarını yürütmek, geliştirmek ve bunlara ilişkin teknik çalışmaları yapmak.
- ç) Bakanlık hizmetleriyle ilgili bilgileri toplamak ve ilgili birimlerle işbirliği içinde veri tabanları oluşturmak.
- d) Bakanlığın mevcut bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi ile ilgili işleri yürütmek, haberleşme güvenliğini sağlamak ve bu konularda görev üstlenen personelin bilgi teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak düzenli şekilde hizmet içi eğitim almalarını sağlamak.
- e) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak” ifadelerine yer verilmiştir.

10. 11/04/2012 tarihli ve 565 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Bilgi ve Sistem Güvenliği Yönergesinin “Ağ ve internet kullanımı” başlıklı 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasında, “... Dosya paylaşımı, anlık mesajlaşma programları ve yoğun ağ trafiğine sebep olan uygulamalar gerekli görüldüğünde Bakanlık tarafından filtrelenir” hükmü yer almıştır.

IV. KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK'ÜN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

11. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuru konusuna ilişkin “Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden

12. Başvuru, “...” adlı internet sitesine Milli Eğitim Bakanlığı birimleri ve bağlı okullarındaki internet ağından ulaşılamaması sonucunu doğuran erişim engeli hakkındadır.

13. Milli Eğitim Bakanlığı, eğitim-öğretim hizmetinin Devlet tüzel kişiliği adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden sorumludur. Bu durum, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 56 nci maddesinde zikredildiği gibi Bakanlığın teşkilatı ile görev-yetkilerini düzenleyen 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede de ele alınmıştır. Buna göre, Bakanlık, temel bir kamu hizmeti hüviyetindeki

eğitim-öğretim hususunda kamu otoritesinin asıl uygulayıcısı konumundadır. Dolayısıyla Bakanlığın yapacağı her işlemdede, alacağı her tedbirde ve kullanacağı her vasıtada, eğitim-öğretim faaliyetiyle olan ilişki öne çıkmaktadır.

14. Milli Eğitim Bakanlığının bu özelliği dikkate alındığında, idari birimler ve bağlı okullarında hizmet veren internet ağının, kuruluş gayesi olan eğitim-öğretim hizmeti doğrultusunda kullanılması tabiidir. Hatta eğitim-öğretim hizmetinin icrası için doğrudan ihtiyaç duyulan veya yardımcı mahiyetteki her türlü vasıtanın da, hizmet çerçevesinde kullanılması gerekmektedir. Zira idarenin kuruluş amacı, toplumsal ihtiyaçlara konu olan hususlarda faaliyetlerde bulunmak suretiyle, kamu yararını en kısa sürede tesis etmektedir. Bu bakımdan, Bakanlık personelinin görevi dolayısıyla, öğrencilerin ise, eğitim-öğretim programı kapsamında internet hizmetinden yararlanması icap etmektedir.

15. Bununla birlikte, hizmetin gereği gibi sunumunu etkilememek şartıyla erişim politikasının belirlenmesi hususunda, Bakanlığın takdir yetkisi bulunduğu da unutulmamalıdır. Özellikle 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin *Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığını* düzenleyen 22 nci maddesinde, internet hizmetinin kullanılması sırasında uygulamanın nasıl olacağına dair bir çerçeve sunulmayarak, bu hususlarda takdir yetkisinin varlığına işaret edilmiştir. Ayrıca söz konusu Kararnamenin diğer hükümlerinde de, sınırlayıcı bir düzenleme yer almamaktadır. Yani bu konu, idarenin kendi iç işi olarak görölmek suretiyle, Bakanlığın inisiyatifine bırakılmıştır.

16. Bakanlık da bu kapsamdaki hususları, bir yönergede toplayarak bilişim kaynaklarının kullanımına dair usul ve esasları belirlemiştir. Hatta yönergede ağ ve internet kullanımına ilişkin ayrı bir başlık da açılmıştır. *Milli Eğitim Bakanlığı Bilgi ve Sistem Güvenliği Yönergesi* adını taşıyan bu düzenlemenin 11 nci maddesinin dördüncü fıkrasında ise, başvuruyu ilgilendiren bir esas şu şekilde belirlenmiştir:

“... Dosya paylaşımı, anlık mesajlaşma programları ve yoğun ağ trafiğine sebep olan uygulamalar gerekli göröldüğünde Bakanlık tarafından filtrelendirir.” Bakanlık, Yönergenin bu hükmüyle, internet ağına ilişkin yetkisini nasıl kullanacağına ve özellikle hangi durumlarda erişim imkânını sınırlayacağına değinmiştir. Bu suretle, Kanun Hükmünde Kararname ile verilen takdir yetkisi, yönergeyle belirli bir çerçeveye bağlanmışır.

17. Başvuruya konu internet sitesine erişimin engellenmesi hususu incelendiğinde ise, Bakanlığın iki temel gerekçeye dayandığı tespit edilmektedir. Bunların ilki, söz konusu sitenin faaliyet alanının, eğitim-öğretim hizmeti kapsamında görölmemesi iken, ikincisi, asli iş olan Doküman Yönetim Sistemi, e-Okul, MEBBİS vb. hizmetlerin kesintisiz sağlanması için belli bir bant genişliğine ihtiyaç duyulmasıdır. Yani söz konusu uygulamasında idare, hem internet sitesi içeriğinin, eğitim-öğretimle olan ilgisini değerlendirmiş hem de önceliği, hizmetin gerektiği gibi sunulmasına vermiştir. Ayrıca bant genişliğine vurgu yapan Bakanlık, Yönergede zikredildiği gibi *yoğun ağ trafiğine neden olma halini* de göz önünde tutmuştur.

18. Ancak şikâyetçi şirket, başvuruda isimlerine yer verilen kimi internet sitelerine Bakanlık birimleri ile bağlı okullardan erişilebildiğini iddia ederek, yeknesak bir uygulamanın söz konusu olmadığını da ileri sürmüştür. Dolayısıyla yukarıda ele alınan esaslar doğrultusunda, başvurunun bu yönünün de ele alınması gerekmektedir.

19. Bu kapsamda, Bakanlığa bilgi-belge talep yazısı yazılmış ve 05/01/2018 tarihli ve E.422115 sayılı cevabi yazı Kurumumuza iletilmiştir. Söz konusu yazıda, anılan sitelere ilişkin olarak kimi kısıtlamaların uygulandığı belirtilmesine rağmen bunların başvuruya konu internet sitesinden farklı

bir kapsamda bulunduğu not edilmiştir. Bununla birlikte, Bakanlık, anılan sitelere yönelik uygulanan tedbirlere dair detaylı bilgi vermemiş, bunların eğitim-öğretim hizmetiyle olan bağı değerlendirilmemiş ve hizmetin devamını etkileyip etkilemediğine ilişkin açıklamalarda bulunmamıştır. Oysaki söz konusu sitelerin, başvuruya konu “*www.memurlar.net*” adlı siteden ayrı ele alınmasını gerektiren hususların, tartışmaya mahal vermeyecek surette Bakanlıkça ortaya konulması gerekmektedir. Zira bu sitelerden bazıları, eğitim-öğretim hizmetiyle ilişkili olmayan haber sitesi veya kişilerin bilgi paylaşımına yarayan forum platformları olarak hizmet vermektedir.

20. Bakanlık, sitenin eğitim-öğretim hizmetiyle olan ilgi düzeyini ve hizmet bağlamında kimi uygulamaların öncelenmesi gerektiğini belirterek, şikâyete konu uygulamasını savunmaktadır. Bu durum, idari mekanizmanın parçası konumundaki Bakanlığın kamu yararına uygun tutumunu göstermektedir. **Ancak eğitim-öğretim hizmetinin asli yürütücüsü konumundaki Milli Eğitim Bakanlığının anılan yaklaşımı sergilerken, tüm taraflara eşit mesafede durarak benzeri tedbirleri öngörmesi icap etmektedir. Nitekim bu surette yapılacak herhangi bir uygulamanın, daha hakkaniyetli sonuçlar doğuracağı ortadadır.**

21. Başvuruya konu internet sitesi bakımından ise, benzer nitelikteki sitelerden ayrıksı bir şekilde, tamamen erişimin engellenmesi uygulamasına gidildiği görülmektedir. Yeterli hukuki gerekçe sunulmadan idare tarafından böyle bir tutumun benimsenmesi, idarenin yeknesak bir uygulamadan kaçındığını gözler önüne sermektedir. Dolayısıyla Bakanlık, söz konusu uygulamasıyla hakkaniyetin gerektirdiği adil tutumdan uzaklaşmıştır.

22. Yukarıdan beri anlatılan hususlar, şikâyetçinin iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde, “...” adlı internet sitesine yönelen ve eşitlik ilkesine aykırı olarak uygulanan erişim engellenmesi tedbirinin, **hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı** tespit edilmiştir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden

23. İyi yönetim ilkelerine, 28/03/2013 tarihli ve 28601 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "*İyi yönetim ilkeleri*" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup;

23.1. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmeler neticesinde, başvuru konusuyla ilgili olarak şikâyetçiye gerekçeli olarak cevap verilmediği ve idarenin bu kararına karşı hangi sürelerde hangi mercilere başvurulabileceğinin gösterilmediği; bu suretle **“kararların gerekçeli olması ve karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi”** ilkelerine uygun davranılmadığı tespit edilerek, bahse konu ilkelere uygun davranılması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

24. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜ ile;**

Başvuruya konu “...” adlı internet sitesine yönelik uygulanan tedbirin kaldırılması hususunda, **MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemlerin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURANA ve MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA tebliğine; Türkiye**

Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi